

Benjamin Franklin stál s obličejem zkřiveným bolestí za křeslem, křečovitě se držel dřevěného opěradla a nevrle se díval ke dveřím.

Od té doby, co se vrátil do Filadelfie, mu revmatismus nedopřál chvilku klidu. Bylo to čím dál horší. Dva odsouzení, propuštění z vedlejší věznice, ho přenášeli vsedě i s křeslem. Ti chmatáci ho zbožňovali, ovšem na jeho vkus z nich byl příliš cítit alkohol.

Benjamin Franklin se díval ke dveřím proto, že se měly každou chvíli otevřít. Ráno co ráno totéž čekání a totéž rozčarování. Přicházejí za ním zástupy prosebníků, procesí obdivovatelů, líbají mu ruce a žádají o pomoc. Pořád ty samé historky o nespravedlnosti u soudu, o sousedských rozepřích, o potřebných vdovách. Poslouchá na půl ucha, přikyvuje a při tom jako stařec přemítá o tom, co prožil, i o tom, co už neprožije. Jakého nevděku se od lidí dočkal! Kdo jménem amerických osadníků vyjednával s Angličany? Kdo sepsal americkou Deklaraci nezávislosti? Kdo založil první poštovní službu, první hasičský sbor, kdo stál u zrodu významných novin? A kdo téměř jedenáct let zastupoval zájmy čerstvě zrozených Spojených států ve Francii? Než se vrátil, moc si mezi sebou rozdělili různí pleticháři a jemu upřeli významné funkce a pocty, na něž má nepopiratelné právo. I on by si zasloužil, aby ho někdo poslouchal, aby vyslyšel jeho přání... jenže kdo by to dělal?

Dveře se pootevřely. Do místnosti nahlédl tajemník.
„Můžeme, pane?“

Benjamin Franklin zavrčel „Ne“, ztěžka obešel křeslo a s bolestným povzdechem do něj klel.

„Tak koho nám dneska čerti nesou, Richarde?“

Starý služebník, už roky zvyklý zahánět pánovy chmu-
ry, klidně přehlédl seznam v ruce.

„Zapsaných jich je dvanáct. Ale venku na ulici jich
stojí o dobrých třicet víc.“

„Ksakru! Ukaž mi ten papír.“

Stařec si nasadil brýle s překrývajícími se skly, jeden
ze svých vlastních vynálezů, jediný, který mu byl ješ-
tě k užitku – hromosvodu se totiž už jenom smál... Po-
lohlasně si přeřikával jména na seznamu. Všechny ty
Lewise, Davise, Kennedye moc dobře zná, přestože je
v životě neviděl.

„Tady!“ poznamenal a kostnatým prstem ukázal do-
prostřed listu papíru. „Hrabě August a hraběnka A. Kdo
jsou ti dva? Ona se skutečně jmenuje A., ta hraběnka?“

Richard sklonil hlavu. Byl nevysoký, obtloustlý, a když
takhle stál, vypadal jako poslušný pejsek.

„Víte, že cizí slova mi dělají potíže, pane. Ti dva přišli
z Evropy, nepochytil jsem správně jejich jména. Na kon-
ci je něco jako ‚ski‘.“

„Tak jsi napsal jen křestní jména?“

„U pána. Paní má složitě i křestní.“

Slovo „Evropa“ Franklina probudilo. Po návratu do
Ameriky se mu po starém kontinentu stýskalo tak, že
jeho pozornost upoutalo vše, co s ním nějak souviselo.

„Říkáš, že přišli z Evropy... Odkud přesně?“

„Z Paříže.“

Starý vědec vytřeštil oči. Z celé Evropy pro něj skuteč-
ně nejvíc znamenala Paříž, zažil tam triumfální úspěch,
šťěstí a – má to říct? – lásku.

„Z Paříže! Znáš je?“

„Tvrdí to. Tedy, aspoň říkají, že jste se s nimi setkal,
ale prý si už nejspíš nevzpomenete. Především paní...“

Franklin se zarazil. Nevěděl, co si o tom má myslet.

Největší štěstí, jaké si dokáže představit, je znovu se setkat s lidmi, kteří přijeli z Paříže. A pokud tu dámu zná, tím lépe. Proč ale přišla s manželem?

„Co chtějí? Řekli ti to? Nemáš pocit, že by... že by měli něco za lubem?“

Richard potřásl mohutnými tvářemi.

„Vůbec ne! Naopak! Jsou nadšení z toho, že vás uvidí, nemůžou se dočkat.“

Záhada se ještě zatemnila a to se Franklinovi mohlo jedině líbit. Po čem může ve svém věku ještě toužit, když ne po neotřelých a dobře vyprávěných příbězích...?

„Všechny ostatní pošli pryč! Ať přijdou zítra, nebo ať si jdou třeba k čertu. A pozvi dál toho Augusta s paní, se kterou se podle všeho znám.“

„Dobře, pane.“

Benjamin Franklin odložil brýle. Smetl si drobečky z obleku a popotáhl cípy saka. Potom si uhladil a za uši přičísl pozůstatky dlouhých vlasů. Slovo „Paříž“ okamžitě zaúčinkovalo mimořádným způsobem – držel se víc zpřímá, měl starost o svůj zevnějšek, ale o půvabech sešlého, zchromlého těla si přitom nedělal iluze. Na tom ale teď nesejde, bude si moct popovídat o časech, kdy ho tyhle strasti ještě netrápily.

Richard znovu otevřel dveře, tentokrát dokořán, a uvedl pár do místnosti. Muž i žena kráčeli sladěným krokem, ona mírně vpředu. On ji držel kolem pasu, gesto však bylo uměřené, působilo přirozeným, důvěrným a něžným dojmem.

Oba byli poměrně vysocí. On vypadal o něco starší, ale bylo mu nanejvýš čtyřicet. Ona působila velice mladistvě, zároveň však sebejistě a zrale, jako skutečně dospělá žena.

Benjamin Franklin si je nejprve prohlédl společně, v páru jako by se stíraly prvky jejich osobností a slévaly

se do jedné společné podoby. Když se usadili na židle, jež jim Richard přisunul, mohl si Franklin prohlédnout každého zvlášť. Hrabě August měl snědý obličej a měkké modré oči; krátce střižené světlé vlasy nebyly ani nupudrované, ani přikryté parukou. Z jeho vystupování se dala vyčíst zvláštní směs živosti a panovačnosti, skoro až divokosti. Pozorný a hluboký pohled však zároveň svědčil o spíše přemýšlivém než zasněném duchu, jenž dokáže ze skutečnosti vytáhnout bohatou látku k myšlenkám, jež si za záhadnou tvářící žijí vlastním životem. Ve Franklinovi okamžitě vzbudil trochu obavy.

Na jeho družku se snažil nedívat příliš okatě. Přitom by to rád udělal. Ztělesňovala přesně to, co měl odjakživa rád. Zářila zdravím a mládím, typicky pařížskou elegancí, tvářila se odměřeně, ale z očí jí blýskala inteligence. Seděla zpřímá v pastelově modrých šatech z indického mušelínu, dlouhá široká sukně, v pase žensky stažená, přecházela v horní krajkový díl bez ramínek, který odhaloval útlé paže. Nalíčená byla jen slabě, černých stínů měla kolem očí přesně tolik, aby vynikly syté modré duhovky. Účes neměla složitý, nepochybně si ho vyrobila sama a vlásničky si při tom nejspíš přidržovala v ústech. Bylo však vidět, že se jedná o zběžně vytvořené mistrovské dílo obratné ženy, zrovna jako když mistr kuchař ve spěchu uvaří prostý pokrm pro nenadálou návštěvu. Tato vytříbenost v ničem neumenšovala pevnost a odhodlání, jež z ní vyzařovaly.

Franklin si marně lámal hlavu, hraběnka mu připomínala mnoho rozkošných žen, s nimiž se v Paříži setkal, avšak žádnou určitou známost. Oblečením a chováním v něm oživila vzpomínky na řadu žen, ovšem přímo ji nepoznával.

V jistém smyslu je to tak lepší. Nemá si co vyčítat. A záhada je o to víc vzrušující.

„Přijíždíte tedy z Francie?“ promluvil a pohlédl na jednoho po druhém.

„Přímo ne. Nějakou dobu jsme pobyli na Saint-Dominigue. S dovolením bych vás představil, drahý pane Frankline. Jsem hrabě August Beňovský a toto je moje choť Afanasie. Přijeli jsme se synem Charlesem.“

„A kde jste dítko nechali?“

„V hostinci. Nechtěli jsme vás s ním rušit. Je mu teprve osm...“

„Klidně jste ho mohli vzít s sebou. Děti zbožňuji. Smím vědět, co vás do Ameriky přivedlo?“

„Chtěli jsme se setkat s vámi.“

„A podívejme. To je pro mě čest!“

Franklin byl v duchu trochu nazlobený, návštěvníci, ačkoli se jevíli úplně jinak, nakonec taky patří k žadatelům, kteří mu nedají jediný den pokoje. Naštěstí neměl pochyb, že tihle dva po něm budou chtít něco originálnějšího, než o co ho lidé obvykle prosívají.

„Takže jste Francouzi?“ snažil se je navést tak, aby mu o sobě něco řekli.

„Ne. Jsem Maďar,“ řekl August. „Nebo spíš Polák. Vlastně by se dalo říct, že od každého trochu.“

„Rozumím,“ odpověděl Franklin, každopádně se však o tyto evropské končiny nikdy hlouběji nezajímal. „A vy, paní, vy jste taky Polka?“

„Ne,“ odpověděla Afanasie, „já jsem Ruska.“

Měla dobře položený hlas, na ženu trochu hlubší, o to smyslnější.

„Ruska. Nepovídejte! Řekl bych, že jste Pařížanka...“

„Nevím, zda to mám brát jako kompliment...“

„Samozřejmě to berte jako kompliment!“ dodal rychle Franklin.

„V tom případě ho ráda přijímám a děkuji vám za něj. Skutečně jsme nějakou dobu žili v Paříži.“

„Promiňte mi trochu vtíravou otázku, poznali jste se tam?“

„Nikoli, pane. S Afanasíi jsme se potkali na pobřeží Tichého oceánu.“

August to řekl naprosto nevzrušeně, jako by Franklino-
vi navrhl procházku po břehu nedaleké řeky Delaware.

„Tichý oceán! Vy jste mořeplavci?“

„Tak bych to přímo neřekl, i když po moři jsme se to-
ho nacestovali dost.“

Podobné záhady měl Franklin rád. Skoro zapomněl
na revma, i když ho ještě trochu píchalo v pravé kyčli.

„Promiňte mi mou zvědavost, ale obvykle, když zrov-
na nejste na návštěvě u mě ve Filadelfii, žijete kde? V Ti-
chomoří?“

„Ne, na Madagaskaru.“

„To jsou mi věci!“

Franklin toho o africkém ostrově moc nevěděl a z toho
mála, co si pamatoval, soudil, že je tam divočina. Letmo
se podíval na Afanasii. Vypadala jako urozená dáma,
nenápadně kolem sebe šířila jemnou vůni šeríku a jas-
mínu a klidně se usmívala.

„A co děláte na Madagaskaru? Předpokládám, že se
tam něčím zabýváte.“

August chvílku přemýšlel a pak jednoduše řekl:

„Jsem tam král.“

Tvrzení, které přišlo po tolika záhadách, nakonec zne-
věrohodnilo vše, co August a jeho žena doposud řekli.
To slovo zmrazilo Franklinovu vstřícnost jako posled-
ní karta, kvůli níž se zřítí celý domeček. Podíval se na
oba jako na čtveráky, kteří si z něj utahují. Napřímil se
a bolest v kyčli mu zkřivila obličej.

„Vy si myslíte, že jsem natolik neznalý?“

„Co tím chcete říct?“

„Vy si myslíte, že nevím, že na Madagaskaru žijí černoši? A že jestli tam mají nějakého krále, tak to nemůže být Maďar nebo Polák?“

Afanasie se mírně předklonila a natáhla ruku. Na prsteníku měla prsten zdobený velkým safírem, sladěným s odstínem šatů. Na nehtech se jí leskl lak v barvě slonoviny. Franklin ucítil na hřbetu ruky lehký dotek prstů mladé ženy.

„Je to pravda, pane Frankline. August je v té zemi králem. Říkají mu tam král Sobol.“

„Sobol!“ pomyslel si Franklin. „Co si ještě nevymyslí? Vždyť nic z toho nedává smysl.“

Afanasie starého muže pozorovala, aniž hnula brvou. Nasucho polkl.

„Dejme tomu,“ zavrčel. „Budu vám věřit.“

Koneckonců se vyprávělo nemálo příběhů o podobných dobrodruzích, kteří v koloniálních říších utíkali k divochům a žili mezi nimi jako samovládci. Tihle dva k nim možná patří. Když však Franklin viděl, jak elegantně jsou vystrojeni, jak nenuceně a civilizovaně se chovají, nedokázal si ten obrázek spojit s představou, kterou chová o dobrodruzích a pirátech.

Afanasie se znovu opřela o opěradlo židle. Po chvíli mlčení si slovo vzal opět August.

„Jsem král, ale nechci jím zůstat. Právě proto jsme za vámi přicestovali.“

Jestli je král, tak rozhodně jiný než ostatní panovníci, pomyslel si Franklin. Nezná žádného, který by se o své vůli chtěl vzdát výsad. Další záhada ho nakonec zaujala a znovu v něm vzbudila zájem.

„Drazí přátelé, prosím o prominutí. Mám veškeré důvody vám věřit, máte moji důvěru. Ovšem zároveň vám musím oznámit, že zatím vůbec nechápu, oč běží.“

„Právě to bychom vám rádi vysvětlili,“ řekl August.
„Ostatně kvůli tomu jsme přepluli Atlantik.“

„No tak do toho.“

„Je to ale dlouhá historie.“

„Moc dlouhá,“ dodala Afanasie. Franklin už z mladé ženy nespouštěl oči.

„Zavede nás do mnoha zemí, je plná dramatických událostí, nespoutaných vášní, odehrává se mezi dalekými národy, jejichž kultura a jazyky se liší od všeho, co z Evropy známe...“

„Na tom vůbec nesejde! Naopak, vzbudili jste ve mně vrcholný zájem. Neznám větší potěšení než poslouchat úchvatné příběhy. Díky nim mohu zapomenout na svůj věk a nemoci.“

„Vyprávění zabere nejspíš několik dní.“

„Dokud mě vaše povídání bude bavit, jste vítanými hosty. Buďte mým bolem tím, čím byla Šeherezáda smrti. Odročte je svými příběhy.“

„Tak dobře,“ uzavřel vážným tónem August. „Budeme se ve vyprávění střídat. Když Afanasie dovolí, začnu já.“

Benjamin Franklin přimhouřil oči a zabořil se do křesla. Větrné víry v podzimní zahradě za okny unášely javorové listí. Richard rozdělal oheň v krbu a před vyprávěče postavil šálky s kouřícím čajem. Afanasiin parfém provoněl vlahý vzduch v místnosti. Existuje dokonalejší obrázek štěstí na téhle zemi? pomyslel si Franklin.